

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๙

ธรรมะปกครองตน

วันนี้คณะท่านทั้งหลายได้มาเยี่ยมวัดวาอาราม ก็เพื่อนำคติอันดีไปใช้ คติอันดีจากพระพุทธศาสนาของเรา เป็นคติทั้งอันดีทั้งอันดีเยี่ยม มีหมด ถ้าเราจะเทียบสินค้าในห้างร้านแล้ว ก็เหมือนกับสรรพสินค้าในร้านใหญ่ ๆ สมบัติในพุทธศาสนานี้ก็เช่นกัน คือมีทุกชนิดที่จะเลือกได้ตามความต้องการของผู้ปฏิบัติธรรม เช่นเดียวกับผู้ไปติดต่อห้างร้านต่าง ๆ ที่ต้องการซื้อของจำนวนมากน้อย ตลอดถึงคุณภาพให้เหมาะ กับความต้องการและทุนทรัพย์ของตนได้โดยไม่อึดไม่อัน

เรื่องพุทธศาสนาก็เป็นเช่นนั้นเหมือนกัน ดีเป็นพื้น ๆ ดีมาตั้งแต่เด็ก เพราะอำนาจแห่งธรรมเป็นเครื่องขัดเกลา เป็นเครื่องประดับ และดีขึ้นตามวัย วัยหนุ่มวัยสาว ก็ตาม ถ้าได้รับการอบรมสั่งสอนในทางที่ถูกที่ดีจากศาสนธรรมแล้ว จะเป็นเด็กที่ดี เด็กคนนั้นก็ได้รับการอบรม เด็กคนนั้นก็ได้รับการอบรม ครอบครัวนั้นก็ได้รับการอบรม เพราะพ่อแม่เป็นผู้ได้รับการอบรมมาก่อนแล้วในทางที่ดี ลูกเมื่อตกทอดออกมาจากพ่อแม่ จะต้องเรียนศึกษาจากพ่อแม่โดยหลักธรรมชาติ ท่านจึงเรียกว่าบุพพอาจารย์ คือเป็นผู้ให้การแนะนำสั่งสอนอบรมทุกสิ่งทุกอย่างเป็นภาคพื้น ก่อนที่จะนำส่งเข้าโรงเรียนด้วยกันทั้งนั้น

เพราะฉะนั้นพ่อแม่ผู้เกี่ยวข้องจึงเป็นผู้สำคัญมาก ที่จะได้รับการอบรมที่ถูกที่ดี มาถ่ายทอดให้บรรดาลูกเด้าหลานเหลนของตนที่อยู่ในครอบครัว ให้ได้รับการศึกษาอบรมในหลักธรรมชาติที่ถูกต้องดีงาม เมื่อมาคละเคล้ากัน ไม่ว่าจะคละเคล้าในสังคม เด็กก็ตาม สังคมหนุ่มสาวก็ตาม สังคมตามโรงจำโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ก็ตาม ถ้าต่างคนต่างได้รับการศึกษาอบรมมาด้วยดีจากสกุลของตน ๆ แล้ว ย่อมจะเป็นเด็กดีบวกกันเข้า ดีหนึ่งกับหนึ่งบวกกันเข้าเป็นดีสองคน สองกับสองคนที่ดีบวกกันเข้าเป็นสี่คน สกุลนั้นก็ดี สกุลนั้นก็ดี เด็กคนนั้นก็ดี เด็กคนนั้นก็ดี เพราะได้รับการอบรมมาจากพ่อจากแม่ ย่อมจะเป็นเด็กดีมากขึ้นทวีคูณโดยลำดับ

ไม่ว่าจะออกเป็นข้าราชการแผนกใดก็ตาม เป็นตำรวจทหารพลเรือน ซึ่งได้รับการอบรมมาด้วยดีแล้ว ย่อมจะเป็นเจ้าหน้าที่ที่ถูกต้องดีงามเป็นแบบฉบับ เป็นร่มโพธิ์ร่มไทร เป็นเจ้าอำนาจจริง ๆ โดยอรรถโดยธรรมแก่ผู้อยู่ใต้การปกครอง และท่านเหล่านั้นจะได้รับความร่มเย็น เพราะเราเป็นผู้มีความร่มเย็นเป็นหลักเป็นเกณฑ์อยู่ภายในตัว

ของเราแล้ว จึงสามารถที่จะแจกจ่ายความดีบิตทั้งหลายของเรานั้น ให้แก่ผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับเราได้เป็นอย่างดี

นี่ละเรื่องหลักพุทธศาสนาที่อธิบายมาย่อ ๆ คือ ดีมาถึงขนาดนี้แล้ว เอ้า สำหรับผู้ที่ต้องการให้ดียิ่งไปกว่านี้ เช่นเป็นนักบวช บวชมาในพุทธศาสนาต้องการมุ่งความเป็นผู้ดีเยี่ยม เป็น สรณ คจฺฉามิ คือเป็นสรณะ เป็นหลักจิตหลักใจหลักข้อปฏิบัติ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวฝากเป็นฝากตายได้ ต้องเป็นผู้ปฏิบัติที่ดีเยี่ยม จากหลักธรรมที่ดีเยี่ยม นั้น ก็กลายเป็นพระที่ดีเยี่ยมขึ้นมา ดังพระสาวกของพระพุทธเจ้า ที่แรกท่านก็เป็นปุถุชนคนหนา แแบกกิเลสความโลภความหลงระคะตัมหาเต็มหัวใจมาเช่นเดียวกับเรา ๆ ท่าน ๆ แต่เมื่อเวลาได้รับการชักฟอกจากน้ำที่สะอาด ได้แก่ศาสนธรรมซึ่งเป็นน้ำที่สะอาดมากที่สุดไม่มีอะไรเกินในโลกนี้ มาชำระสะสางกายวาจาใจของเรา

เฉพาอย่างยิ่งใจเป็นของสำคัญ บรรจุความอยากไว้อย่างเต็มเอี้ยดทีเดียว ความหิวโหยในการรับประทานไม่ว่าหิวข้าวหิวน้ำ เรายังหาข้าวหาน้ำหาอาหารมาบำบัดให้เป็นความอิ่มขึ้นได้เป็นพัก ๆ เป็นเวลาไป แต่ความอยากภายในจิตใจนี้ฝังตันอยู่ตลอดเวลา เพราะความอยากประเภทนี้ ไม่ได้เหมือนความอยากทั้งหลายในธาตุในชั้นที่เรเคยเป็นอยู่เคยเป็นมา เช่นหิวข้าวหิวน้ำ อยากหลับอยากนอนนี้ บำบัดบรรเทาได้ไม่ค่อยรุนแรงมากนัก แต่ความอยากภายในจิตใจซึ่งมีอยู่กับหัวใจทุกคน เว้นท่านผู้สิ้นกิเลสแล้วเท่านั้น จะเป็นสิ่งที่รบกวนจิตใจของแต่ละราย ๆ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบนั้นเป็นอย่างมาก ถ้าปฏิบัติตามความอยากนี้โดยหาประมาณไม่ได้ ไม่มีกฎเกณฑ์ ไม่มีธรรมเป็นเครื่องบังคับแล้ว ความอยากนี้มักจะจุดลากคนไปในทางที่เสียหาย เช่น ตาก็อยากดู อยากดูไม่มีสิ้นสุด ไม่เพียงอยากดูธรรมดา อยากดูในสิ่งที่จะทำความเสียหายล่มจมและติดใจเป็นยาเสพติดติดภายใน ความอยากดูอยากเห็นอยากได้ยินได้ฟังนี้มีจำนวนไม่น้อย

ความอยากประเภทนี้เป็นของสำคัญมาก จึงต้องได้อาศัยธรรมเป็นเครื่องขัดเกลา อยากอะไร นี่เอาเหตุผลเข้าไปจับ เช่นอยากดู ดูอะไร ดูอะไรก็ไม่สำคัญมากนัก ยิ่งกว่าอยากดูสิ่งที่จะพาตัวให้เสียหาย นี่เพราะธรรมชาติอันหนึ่งอันเป็นความเสียหายสร้างความเสียหายอยู่ภายในจิตใจของเราแต่ละท่าน และอันหนึ่งที่จะระงับดับความเสียหายภายในจิตใจนี้คืออะไร คือเหตุผล รวมกันเข้าแล้วท่านเรียกว่าธรรม เช่นอยากดูตาเรานี้เคยดูมาแล้วตั้งแต่วันเกิด ทำไมไม่มีความอึดพอ ถ้าสมมุติว่าอยากดูสิ่งนี้เสียหาย อยากดูสิ่งไม่เสียหายไม่ได้เทรอ ให้ตั้งปัญหาถามเจ้าของ เมื่อตั้งปัญหาถามเจ้าของแล้วว่า ความอยากนี้ถ้าดูวันนี้ไปแล้วจะระงับดับไหม หรือจะเป็นการเพิ่มความอยากดูขึ้นให้มาก แล้วก็โยเงินในกระเป๋าของเราให้จับหายวายปวง กลายเป็นคนหลัก

ลอยใจรั่วเก็บอะไรไม่อยู่ไปเสียได้อย่างนี้ เราต้องห้ามความอยากประเภทนี้ไม่ให้อยากต่อไปมากมาย

เอา วันนี้รบกันอย่างหนัก เพราะยังไม่เคยรบกัน ไม่เคยรังไม่เคยต่อต้านทานความอยากประเภทนี้เลย นอกจากเรากล้วยตาม ๆ ให้เป็นความเสียหายไปวันละเล็กน้อย ต่อไปก็กลายเป็นเรื่องใหญ่โต ความอยากนี้หักห้ามไม่อยู่ ถ้าเป็นรถก็เบรคแตกห้ามล้อไม่อยู่ พังทลายลงคลองได้ เพราะฉะนั้นเราจึงต้องห้ามรถของเราคือตัวของเรานี้ตาอยากเห็นให้ดูพอดิบพอดิ อย่าให้เกินประมาณ มีเบรคห้ามล้อไว้ไม่ให้เลยประมาณนี้ชื่อว่าธรรมอันหนึ่ง เรียกว่าขันติ ความอดทน

อยากก็อยากเถอะ อยากไม่เป็นประโยชน์ไม่ให้อยาก เมื่อความอยากไม่ได้เป็นไปตามความต้องการวันนี้ ย่อมจะลตตัวลงไป วันหลังอยากน้อยกว่านี้ เอ้า ความห้ามของเราเห็นว่าได้ผล เมื่อวานนี้อยากแล้วซึ่งเคยเสียหาย สมมุติว่าเราได้เสียเงินเพราะการดูอันนี้วันนี้ ๑๐๐ บาท เราอยากฟังสิ่งนั้นอีก ๑๐๐ บาท เราอยากดมกลิ่นสิ่งที่เสียหายนั้นอีก ๑๐๐ บาท เราอยากลิ้มรสในสิ่งที่ไม่ดีนั้นอีกเช่นเดียวกัน ๑๐๐ บาท อยากอันนั้น ๑๐๐ บาท อยากอันนี้ราคา ๑๐๐ บาท รวมเป็นเงินที่พันบาท เราไม่ต้องว่าที่ร้อยบาท

เพราะตาก็อยาก หูก็อยาก จมูกก็อยาก ลิ้นก็อยาก กลิ่นรสเครื่องสัมผัสต่าง ๆ ก็อยาก กายก็อยากสัมผัสเย็นร้อนอ่อนแข็ง หัวใจยิ่งมีความอยากทะเยอทะยานอยู่ตลอดเวลา เหล่านี้รวมกันแล้วจึงวันหนึ่ง ถ้าคิดเป็นเงินเสียไปหลายพันบาท แล้วเราพยายามห้ามความอยากอันนี้ด้วยเหตุผลของเรา เพื่อจะหักห้ามเงินจำนวนร้อย ๆ บาท หรือพันบาทนั้น ให้อยู่ติลงวันนี้ ไม่ต้องเสียกัน แล้ววันหลังความห้ามนี้เห็นว่าได้ผล เมื่อวานนี้เราเสียไปเท่านั้นร้อยบาท สมมุติว่า ๘๐๐-๙๐๐ บาท เมื่อวานนี้เราห้ามไปได้แล้วถึง ๘๐๐ บาท วันนี้เราจะห้ามอีกเพราะเห็นผลแล้วเมื่อวานนี้ เงินคงอยู่ในกระเป๋าของเรา ๘๐๐ บาท เพราะความหักห้ามอันนี้เป็นผลดี วันนี้เราตั้งหน้าพยายามห้ามความอยากอันนี้อีก ไม่ให้ดูสิ่งที่จะเอาเงิน ๑๐๐ บาท ๑,๐๐๐ บาท และตลอดถึงจะคว่ำเอาหัวใจเราให้เป็นหัวใจที่แหลกเหลวไปอีกด้วย ให้กลับคงเส้นคงวา เป็นคุณภาพแห่งจิตใจที่จะรักษาตัวเราและสมบัติทั้งหลายไว้ได้

วันนี้เราห้ามอีก เงินก็ไม่สูญไป จะสูญไปเพราะตาหูจมูกลิ้นกายเป็นตัวเหตุ ตัวอยากตัวทะเยอทะยาน เอาไฟมาเผากระเป่าเงินของเรา ตลอดถึงเผาจิตใจของเราที่ไม่มีวันนี้ เอาวันหลังห้ามอีก ความอยากนั้นจะลดน้อยลงไป ๆ ไม่มีที่จะทวีคูณขึ้นไป อำนาจแห่งความดี อำนาจแห่งการหักห้ามด้วยเหตุด้วยผล คือความอดทนเป็นของสำคัญ ประกอบด้วยปัญญาพิจารณาไตร่ตรองถึงรายได้รายเสีย ในการปฏิบัติต่อความ

อยากนั้น ๆ แล้ว ใครจะไปหาญอยากเอานักหนา มนุษย์เราเป็นผู้ฉลาด ยิ่งเราทั้งหลายนี้ด้วยแล้ว ได้ศึกษามากมายกายกอง ถึงขนาดที่ว่า เป็นเจ้าเป็นนายคนเป็นผู้รักษากฎหมายบ้านเมือง ทำไมจะนำกฎข้อบังคับอันดีงามนี้มารักษาเจ้าของไม่ได้

เราต้องตั้งปัญหาถามเราอย่างนี้ เราไม่ต้องไปถามแต่คนอื่น ปกครองคนอื่นมากมายยิ่งกว่าการปกครองเรา ฉะนั้น การปกครองเราจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ในหลักธรรมของพระพุทธเจ้าว่า ให้ปกครองตนเสียก่อนได้เป็นที่พอใจมากน้อยเพียงไรแล้ว ผลแห่งการปกครองคนอื่นนั้นง่ายนิดเดียว ท่านว่าฉัน สำคัญที่การปกครองตน ให้พยายามปกครองตนดังที่กล่าวมานี้ วันนี้ห้ามได้เท่านี้แล้วจะกลายเป็นคนดีขึ้นมาเรื่อย ๆ ในตัวของเราเอง เมื่อเราเป็นคนดีแล้ว ความดีนี้สามารถที่จะเฉลี่ยไปถึงครอบครัวเหย้าเรือนลูกเล็กเด็กแดงให้กลายเป็นเด็กดี

ภรรยาของเราที่จะชุ่มเย็นภายในจิตใจ ไม่ได้คิดกระวนกระวายวุ่นวุ่นวาย หัวใจจะหึกจะขาดแตกหลายอยู่ภายในจิตใจ เพราะสามีไม่อยู่ในรีตในรอยในคลองอรรถคลองธรรม เนื่องจากไปเข้ารีต เข้ารีตอะไร เข้ารีตหาแม่อิหนุ่นั้นละเป็นของสำคัญมาก จากนั้นก็เข้าโรงสุรายาเมาโรงบ้ำโรงบาร์ไปอย่างนี้ ผู้ที่เป็นคนดีคือภรรยานั้นจะเป็นอย่างไร หัวใจที่รักษาบ้านเรือนรักษาทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อครอบครัวของเรา จะไม่เป็นฟืนเป็นไฟไปได้อย่างไรคนเรา เมื่อคนหนึ่งไปเที่ยวก่อไฟก่อไฟในบ้านนอกบ้าน ไม่มีที่แจ้งไม่มีที่ลับ เพราะใจด้านเนื่องจากการไม่หักห้ามตนเอง ปล่อยให้เป็นไปเสียเช่นนั้น ครอบครัวของเราก็ร้อนไปหมด

ทีนี้เมื่อเรารักษาตัวของเราได้พอสมควรแล้ว ครอบครัวของเราก็เริ่มเย็น เฉพาะอย่างยิ่งในครอบครัวผิวเมียลูกเต้าหลานเหลนนั้นแหละ จะร่มเย็นก่อนอื่น จากนั้นก็เลื่อนถึงการปกครองเกี่ยวข้องกับสังคมมากน้อยเพื่อนฝูง ต่างคนต่างได้พยายามหักห้ามรักษาตนเองให้มีขอบเขตมีเหตุมีผล มีสาระแก่นสารภายในตัวของเรา เพื่อปราบปรามสิ่งชั่วช้าลามกทั้งหลาย เราย่อมจะเป็นคนดีได้ เมื่อเราเป็นคนดีเพราะการปกครองตนได้แล้ว การปกครองคนอื่นนั้นไม่ยากเท่าไรนักยิ่งกว่าตัวของเรา นี้ขอให้ท่านทั้งหลายได้นำหลักธรรมเหล่านี้ไปประพฤติปฏิบัติต่อตัวของเรา

เงินของเราสมมุติว่าเดือนหนึ่งได้มาเท่าไร แล้วเสียไปเพราะสิ่งไม่ค้อยเป็นประโยชน์ แต่ทำให้โทษนั้นเกิดอยู่ภายในตัวของเรา ผังจมอยู่ภายในใจของเรามีมากมายกายกองนั้น แล้วทีนี้เป็นอย่างไร เบาบางลงบ้างไหม จะเบาบางลงโดยลำดับ จะคงเส้นคงวา ได้มามากน้อยจะจ่ายไปที่บาทที่สตางค์ จะเป็นบุญเป็นคุณเป็นผลเป็นประโยชน์แก่ครอบครัวของเรา ตลอดจนกิจการงานต่าง ๆ ที่ทรัพย์สมบัติได้จ่ายออกไปด้วยความมีเหตุผลแล้ว จะเป็นสาระด้วยกันทั้งนั้น เป็นคุณเป็นประโยชน์ทั้งหมด จากเงินบาทนี้สิบ

นี้ร้อยนี้พันบาทนี้หมื่นบาทแสนบาทนี้ ออกไปโดยทางเหตุผล ได้มาจะเป็นผลเป็นประโยชน์แก่ตัวของเรา

ถ้าต่างคนต่างพยายามรักษาตัวของเรา คือรักษาใจนั้นแหละเป็นสำคัญ ถ้าใจมีหลักมีเกณฑ์มีเหตุมีผลเป็นที่ตั้ง คนนั้นก็จะมีหลักทรัพย์หลักครอบครัวเหี้ยเรือ่น หลักการปกครองอยู่ที่ใจเป็นของสำคัญ ให้เคารพต่อความถูกต้องดีงาม อย่าไปเคารพต่อสิ่งปา ๆ เกื่อน ๆ ที่จะทำตัวของเราให้เสีย เพราะสิ่งเหล่านั้นเคยทำคนให้เสียมาแล้วมากมายก่ายกองแต่ไหนแต่ไรมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ ตราบใดที่มีคนคล้อยตามสิ่งที่ไม่ดีทั้งหลายนี้ ยังจะทำคนให้เสียไปอีกมากมาย นับตัวเราแต่ละคน ๆ เข้าไปด้วย อย่าไปนับแต่เพียงโลกสงสารว่าเขาจะเสีย ใครก็ต้องเสียเหมือนกันเมื่อไม่หักห้าม ไม่รักษาตนจากสิ่งชั่วช้าลามกทั้งหลาย ซึ่งเคยทำลายโลกมามากต่อมาก ให้ฉิบหายล่มจมไปนั้น

ที่นี้ความดีเล่า ความดีก็พาคนให้ดีมามากมายก่ายกองแล้วตั้งแต่กัปไหนกัลป์ใดจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ และยังจะทำคนให้ดีต่อไปอีกมากมายก่ายกองไม่มีที่สิ้นสุด เพราะฉะนั้นขอให้ท่านทั้งหลายได้ยึดหลักอย่างถึงใจ คือความเสียหายจะเกิดขึ้นในตัวของเราเล็กน้อย นั้นนะเริ่มก่อไฟขึ้นเผาบ้าน เหมือนอย่างไม้ขีดไฟเพียงก้านเดียวเท่านั้น ขีดปั้งลงไปติดนิดเดียวเท่านั้น แล้วจะเริ่มไหม้ลุกลามไปหมด มีที่ตึกที่ร้านจะแหลกเหลวเป็นถ้ำเป็นถ้ำไม่มีเหลือเลย นี่ก็เพราะความอยากความทะเยอทะยาน ความลืมนื้อลืมตัวของเรา

บางที่มันอาจจะตื่นยศเจ้าของด้วย ได้เป็นนั่นเป็นนี่ ได้รับเงินเดือนมามากน้อยเห่อแล้ว พอเงินเดือนเข้ากระเป๋า แทนที่จะเข้าอยู่ในก้นกระเป๋ากลับไม่อยู่ แฉลบออกไปจากปากกระเป๋าเข้าสู่ร้านบาร์ร้านบารสุรายาเมา ด้วยความลืมนื้อลืมตัวไปเสียสิ้น ๆ อย่างนี้มีจำนวนมาก นี่คือความลืมนื้อลืมตัวของเราเอง จึงทำให้สมบัติเงินทองทั้งหลายกลายเป็นของไม่มีคุณค่า และส่งเสริมคนให้เสียมากขึ้นโดยลำดับไป เพราะความลืมนื้อลืมตัวนี่ละ เป็นของสำคัญ ขอให้ท่านทั้งหลายได้นำไปเป็นข้อคิด

การกล่าวทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงว่า ท่านผู้ฟังทั้งหลายได้ก่อความเสียหายมาแล้วมากมาย จึงได้สอนอย่างนั้นให้ฟัง มิใช่เช่นนั้น ข้อใดที่เป็นความเสียหายและเคยทำคนให้เสียหายมามากเพียงไรแล้ว นำข้อเสียหายและสิ่งที่เคยทำโลกให้ฉิบหายนั้นมาสั่งสอนท่านทั้งหลาย ให้ได้หลบหลีกปลีกตัวจากสิ่งเสียหายนั้น และข้อใดที่เป็นคุณเป็นประโยชน์แก่โลก และเคยเป็นประโยชน์แก่โลกและแก่ใครต่อใครก็ตามมากมายเพียงไรนานเพียงไรแล้ว ให้นำคุณประโยชน์นั้นเข้ามาประชิดติดกับตัวของเรา เป็นหลักใจของเราและประพฤติปฏิบัติตามนั้น ยากบ้างง่ายบ้างช่างเถอะ เราอย่าไปคำนึงถึงการหักห้ามตัวเองที่จะเข้าพินเข้าไฟลงเหวลงบ่อว่าเป็นของยาก การจมลงในเหวในบ่อ

นั้นเป็นของง่ายแล้วหรือ การลุ่มจมตัวเองจนเกิดความฉิบหายวายปวงเป็นมหันตทุกข์
หาเวลาว่างไม่ได้เลยนั้นเป็นของดีแล้วหรือ เป็นของง่ายแล้วหรือ เราต้องคิดอย่างนี้

การห้ามตัวของเราเพื่อไม่ให้ตกไปในสิ่งชั่วช้าลามกและหมกหมิ่นทั้งหลายเหล่านั้น
ทำไมจึงว่าเป็นของยาก ให้เราคิดอย่างนี้ การปล่อยตัวของเราลงไปให้พินไฟทั้ง
หลายคือความเสียหายนั้นเผาเราเป็นของง่ายแล้วหรือ เป็นของดีแล้วหรือ ให้ตั้ง
ปัญหาถามตัวอย่างนี้ แล้วเราจะได้หลีกเลี่ยงจากความไม่ดีความหายนะทั้งหลายไปทุก
วัน ๆ คนนี้ก็ห่างคนนั้นก็ห่าง คนนี้ก็ตั้งใจมีกฎเกณฑ์รักษาเจ้าของ ให้เป็นหลักตัวเอง
ให้เป็นหลักครอบครัว ให้เป็นหลักบ้านหลักเมืองหลักประเทศชาติแล้ว ประเทศชาติเรา
ก็เจริญรุ่งเรือง เราก็อยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข ไม่ว่าใครจะแสดงออกในกิริยาอาการ
ใด มีแต่เหตุแต่ผลเป็นเครื่องรักษาเป็นเครื่องปกครอง การดำเนินงานทุกสิ่งจะเป็นไป
เพื่อความเจริญก้าวหน้าโดยถ่ายเดียว

ประการสำคัญพวกเราทั้งหลายเป็นคนรักษาชาติบ้านเมือง ก่อนอื่นอย่าลืมนึกว่า
การรักษาตัวให้ดี เพื่อเป็นหลักของชาติบ้านเมืองนี้เป็นของสำคัญ ที่จะกระจายให้เป็น
หลักเกณฑ์อันดีเพื่อการรักษาชาติบ้านเมือง ให้มีความแน่นหนามั่นคงต่อไป

การพูดธรรมะวันนี้ถ้าจะพูดมากไปก็กลัวว่าจะจำไม่ได้หมด เอาแต่เพียงพอ
เหมาะพอดีที่พวกท่านทั้งหลายจะนำไปประพฤติปฏิบัติ ข้อสำคัญคือศีล ๕ นี้เป็นหลัก
เครื่องรับรองยืนยันคนว่าเป็นคนดีแน่ ถ้าเป็นผู้ตั้งอยู่ในศีล ๕ แม้จะไม่ได้หมดทุกข้อ
แต่ข้อใดที่เป็นความเสียหายมากท่านก็บอกไว้ เช่น ปาณา การฆ่าคนโดยหาเหตุหาผล
หาหลักเกณฑ์ไม่ได้ อย่างนี้ ก็เป็นบาปมาก ถ้าฆ่าด้วยกฎหมายบ้านเมืองเป็นเครื่อง
บังคับให้ทางต้องเดินไปอย่างนั้น อย่างนั้นไม่ค่อยเป็นบาป ดังที่กฎหมายบ้านเมืองท่าน
มีไว้ว่า การตัดสินโทษให้ประหารชีวิตอย่างนี้

ถ้าคนนั้นหาเรื่องหาราวไปประหารชีวิตเขา โดยกฎหมายบ้านเมืองไม่ยินยอม
แล้ว คนนั้นจะเป็นบาปเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ ถ้ากฎหมายบ้านเมืองเป็นเครื่องบังคับ และ
ผู้นั้นก็ทำตัวของตัวให้เสียหายตามที่กฎหมายบ้านเมืองบังคับไว้นั้น ผู้ที่ทำหรือสั่งบังคับ
ตามกฎหมายบ้านเมืองบังคับก็ไม่ค่อยเป็นบาป นี่เป็นของสำคัญ ให้พากันจำเอาอย่างนี้
นี่เรียกว่าปาณา การฆ่าสัตว์ฆ่าคนฆ่าใครก็ตาม ล้วนเป็นบาป มีมากมีน้อยต่างกันตาม
แต่เจตนาและเหตุการณ์ที่ควรไม่ควร หนักเบาอย่างน้อยเพียงไรเข้าอยู่ในนี้ด้วย เรามี
ชีวิตอยู่ไม่ตายก็เพราะชีวิตของเรา เขาไม่ตายก็เพราะชีวิตของเขาทรงตัวไว้ จึงไม่ควร
ทำลายกัน นี้ข้อที่ ๑

ข้อที่ ๒ อทินนา คนเราเกิดมามีสมบัติ เฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่อดีตสมบัติ คือกาย
ของเราทั้งหมดนี้เป็นสมบัติของเรา ตลอดเงินทองข้าวของเครื่องใช้ไม้สอยทุกสิ่งทุก

อย่างอยู่ในกรรมสิทธิ์ของเรา ก็เป็นสมบัติของเรา ของเขาก็เหมือนกัน ทรัพย์สินสมบัติของ เขาของเรามีคุณค่าเท่ากัน เราอยู่ได้ด้วยสมบัติ เขาก็อยู่ได้ด้วยสมบัติ อันนี้จึงให้พากัน รักษาไว้เสมอ

ข้อที่ ๓ กาเมสุ มิจฉาจาร เป็นของสำคัญมาก ที่จะทำลาย ๆ ไม่ทำลายใครละ ทำลายบ้านเมืองเราให้เป็นบ้านเมืองของสัตว์สวาราสิงไปหมด ไม่มีกฎแห่งมนุษยธรรม อยู่ภายในจิตใจเลย กลายเป็นเรื่องของสัตว์ไปหมด ธรรมดาประเพณีของมนุษย์ย่อมมี ของเขาของเรา มีลูกเขาหลานเขา ลูกเราหลานเรา มีขอบมีเขตมีหลักมีเกณฑ์ ท่านจึง ห้ามไม่ให้ล่วงล้ำของกันและกัน เพราะเป็นสมบัติของเขา เช่นผู้หญิงเป็นลูกของใคร เป็นหลานของใคร เป็นเมียของใคร เมื่อมีเจ้าของอย่าไปแตะไปต้อง ของเขาก็เหมือนกับของเราเหมือนกัน ให้ต่างคนต่างอยู่ในขอบเขต

ตามหลักธรรมท่านสอนไว้ว่า **อปฺปิจุจฺจตา** ให้เป็นผู้มักน้อย นี้ธรรมท่านสอนมัก น้อยอะไร มักน้อยในคู่ครอง อย่าฟุ้งเพื่อเห่อเหิม อย่าไปทำความเสียหายในสิ่งเหล่านี้ อันเป็นของไม่ตื้ออย่างยิ่งเลย เป็นการทำลายจิตใจซึ่งกันและกันในวงมนุษย์ด้วย เฉพาะ อย่างยิ่งคู่ครองของเรา ใจจะหลุดจะขาดเมื่อเห็นสามีของตนประพฤติดนไม่ดี แม้แต่เราเองก็เหมือนกัน เห็นเขามีอกาก็ปฏิกิริยาไม่ดีต่อสายตาเรา ถึงจะดีต่อเขาก็ตาม เป็นความชอบของเขา เราก็มองไม่ชอบใจ นี่เป็นของสำคัญมาก ท่านว่า กาเมสุ มิจฉาจารฆ่ากันได้ เพราะ กาเม มีมากต่อมาก

เพราะอำนาจฤทธิ์ของกามนี้แรงที่สุดนะ ไม่มีอะไรที่จะแรงยิ่งกว่าฤทธิ์ของกาม ความรักความสงวนความหึงหวงเป็นของสำคัญมาก มีมากเพียงไรนั้นแหละใครจะมาแตะต้องไม่ได้ ฆ่ากันได้โดยไม่ต้องสงสัย พระพุทธเจ้าท่านจึงห้ามว่าอย่าทำจิตใจและสมบัติของกันและกันให้กำเริบเสียหายนะ สมบัตินั้นหมายถึงว่าสมบัติของเขาของเรา เมียเขาเมียเรา ผัวเขาผัวเรา ทำลายจิตใจของเขาของเราจาก กาเมสุ มิจฉาจาร นี่เป็นของไม่ตื้ออย่างยิ่ง ให้พากันระมัดระวังรักษา

ทุกวันนี้จิตใจของมนุษย์เราทั้ง ๆ ที่เป็นชาวพุทธ นับวันห่างเหินจากศีลธรรมไป โดยลำดับ เฉพาะอย่างยิ่งคือข้อนี้ ในขณะเดียวกันต่างคนต่างส่งเสริมให้เจริญมากมุน ขึ้นไป เลยจะกลายเป็นวิชา.....เดือน ๙ ไปหมดในบ้านในเมืองหนึ่ง ๆ ถ้าไม่ได้ออก หน้าออกตาด้วย กาเมสุ มิจฉาจาร ด้วยการฟุ้งเพื่อเห่อเหิมในสิ่งเหล่านี้แล้ว เหมือนกับว่าสังคมนั้นไม่เป็นสังคม เหมือนกับบ้านไม่เป็นบ้าน เมืองไม่เป็นเมือง งานไม่เป็นงาน เสียแล้ว ถ้าไม่ได้เอานี้ออกหน้าออกตา นี้ละเสียที่ตรงนี้

งานที่เป็นเกียรติยศของมนุษย์เราผู้มีศีลธรรม ที่จะปกครองบ้านเมืองให้เจริญ รุ่งเรืองไปโดยลำดับลำดับนั้น ไม่ใช่งานประเภทนี้ อันนี้เป็นของที่มีอยู่แล้ว ท่านว่าให้

รักษาไว้เหมือนกับเรารักษาไฟในบ้านของเรา ไฟเป็นของร้ายแรงมาก ถ้าปฏิบัติผิดจะไหม้บ้านไหม้เรือน ไหม้ตลอดตัวของเขาของเรา สมบัติเงินทองข้าวของไม่มีอะไรเหลือ เป็นถ้ำเป็นถ่านฉิบหายป่นปี้ไปหมดเพราะไฟ แต่ถ้าเราไม่สามารถที่จะดับไฟนี้ได้ เพราะไฟนี่ก็เป็นความจำเป็นอย่างหนึ่งแล้ว เราให้รักษาไฟของเรา อย่าให้ไปไหม้บ้านไหม้เรือนของใครต่อใคร รักษาไว้สำหรับหุงต้มแกงใช้แสงสว่างเป็นประโยชน์แก่เรา

นี่ก็เหมือนกัน กาเมสุ มิจฉาจาร โลกนี้เป็นโลกที่มีกิเลสตัณหา ต้องมีผิวมีเมี่ยมมีคู่ครองเช่นเดียวกับไฟจำเป็นจะต้องมีอยู่ในบ้าน เรายังไม่สิ้นกิเลสจำเป็นจะต้องมีคู่ครองมีผิวมีเมี่ยม แต่ให้อยู่ในขอบเขตแห่งผิวแห่งเมี่ยม ขอบเขตแห่งศีลธรรม อย่าให้เลยขอบเขต เช่นเดียวกับเรารักษาไฟเอาไว้ให้อยู่ในความปลอดภัย อย่าปล่อยให้ไฟนั้นไหม้บ้านไหม้เมืองของใครเข้าไป จะเกิดความฉิบหายทั้งเขาทั้งเรา อันนี้ก็เหมือนกัน กาเมสุ มิจฉาจาร ถ้าปล่อยให้ลูกลามไป จะกลายเป็นไฟไหม้บ้านไหม้เมือง เพราะฉะนั้น ศีลธรรมจึงช่วยระงับดับไว้ให้เป็นไปพอดีพอดี เหมาะสมกับมนุษย์เราที่มีกิเลส แต่เป็นกัลยาณชน เป็นผู้รู้จักหนักจักเบา รู้จักดีจักชั่ว รู้จักของเขาของเรา

การแสดงธรรมนี้จะแสดงเพียงย่อ ๆ ใน ๓ ข้อนี้ และข้อเหล่านั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้นำไปพิจารณาเอา เฉพาะอย่างยิ่งสุรยาเมาเป็นของที่ทำคนให้เสีย ไม่ใช่จะทำคนให้มีความค่ามากขึ้นไปเพราะอำนาจแห่งสุรา สุราเข้าตรงไหนที่นั่นเลอะไปหมด สุราเข้าที่คนเคยมีความสัตย์ความจริงก็กลายเป็นคนเหลวไหล เข้าไปสู่คนที่เคยฉลาดก็กลายเป็นคนโง่ เข้าไปสู่คนที่เคร่งขรึมเป็นผู้มีเหตุมีผล รักษาความลับได้เป็นอย่างดีดีมีหลักใจ พอสุราเข้าไปเท่านั้นแหลกไปหมด ไม่มีใครจะเหลวไหล ไม่มีใครที่จะอวดดีอวดรู้ฉลาดและเสียท่าเร็วที่สุดยิ่งกว่าคนดื่มสุรา

เพราะฉะนั้น สุราจึงเป็นสิ่งที่จะทำมนุษย์ให้เสียโดยง่าย ไม่มีอะไรที่จะทำให้ดี เราลองคิดดูสุราเสริมคนให้ดีที่ตรงไหน ไม่เห็นมี นอกจากมาผสมยาเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นธรรมดา อันนั้นก็เช่นเดียวกับยาทั้งหลายเสีย ไม่ได้ถือว่าสุราเป็นของมีพิษมีภัย เพราะเป็นยา นั้นเป็นประเภทหนึ่ง นี่ท่านก็กล่าวไว้ในหลักธรรม ไม่ใช่สุราจะปราบไปหมดจนจะไม่มีเชื้อสำหรับที่จะผสมยา แม้แต่พระท่านก็ยังฉันได้ พระพุทธเจ้าท่านทรงอนุญาตให้ฉันได้สำหรับผสมกับยาโดยเฉพาะเท่านั้น อย่าให้มีกลิ่นและรสได้ปรากฏขึ้นมาจนเด่นชัดในจมูกในลิ้นของเรา ให้ผสมยาธรรมดา นี่สุราก็เป็นยาไปได้ ท่านว่าอย่างนั้น

นอกจากนั้นสุราจะเป็นเครื่องสังหารมนุษย์เราดี ๆ อยู่แน่แหละ พอดื่มสุราเข้าไปเท่านั้นแล้วเป็นบ้าขึ้นมาอย่างสด ๆ ร้อน ๆ ดีไม่ดีฆ่ากันเพราะสุราเป็นต้นเหตุ นี่มีอยู่มากมายกายกอง ขอให้เราทั้งหลายได้พิจารณา และนำไปประพฤติปฏิบัติตาม

โอวาทคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้านี้เป็นของสำคัญที่สุด เราอย่าไปเชื่อคอสुरาว่าสุรานี้เป็นของดี จะเป็นทำนองเดียวกันกับสุนัขมันว่าอาจมดินนั้นแหละผิดกันที่ตรงไหน คนเราใครจะไปกินอาจมละ สุนัขต่างหาก คนเราไม่ใช่สุนัขพอที่จะไปกินอาจม นี่เราไม่ใช่คอสुरาพอที่จะไปเชื่อคอสुरาว่าเป็นศาสดาเอก สอนเราให้เป็นความดิบตีวิเศษวิโสยิ่งกว่าพระพุทธเจ้า ที่เป็นศาสดาของโลกด้วยใจที่บริสุทธิ์แล้วนั้นเลย

จึงขอให้ท่านทั้งหลายมีความเจริญรุ่งเรือง ในหน้าที่การงานและข้อปฏิบัติทั้งภายนอกภายในครอบครัวของตน ตลอดตัวของตัว และขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทั้งหลายโดยทั่วกันเทอญ.